

Στρατηγός (ε.α.) Μιχαήλ Κωσταράκος

Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΕΘΑ

Πρώην Πρόεδρος της Στρατιωτικής Επιτροπής της ΕΕ

Προκεχωρημένη Τμηματική Εκπαίδευση 2020

*****

Προκλήσεις Ασφάλειας και Στρατιωτικά Θέματα στην ΕΕ

*****

Στοκχόλμη, 27 Νοεμβρίου 2020

Κυρίες και κύριοι,

Αγαπητοί φίλοι, καλημέρα,

Θα ξεκινήσω συγχαίροντάς σας για την απόφασή σας και την επιλογή σας να συμμετάσχετε στο μάθημα AMT 2B 2020. Είμαι ευτυχής που είμαι μαζί σας σήμερα, αν και διαδικτυακά, για να σας παρουσιάσω κάποια σημαντικά στρατιωτικά θέματα και θέματα ασφαλείας της ΕΕ.

Ας ξεκινήσουμε από την αρχή. Κατά την τελευταία δεκαετία του 20ου αιώνα και τα πρώτα χρόνια του 21ου αιώνα, «...η Ευρώπη δεν ήταν ποτέ τόσο ευημερούσα, τόσο ασφαλής ούτε τόσο ελεύθερη...» παραθέτω την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας του 2003. Αυτή η αισιοδοξία και η ευφορία γύρω από αυτήν, οδήγησαν σε σημαντικές περικοπές στους ευρωπαϊκούς αμυντικούς προϋπολογισμούς και σε μεγάλες μειώσεις του αριθμού του προσωπικού και των μέσων. Είχε επίσης ως αποτέλεσμα την απώλεια αμυντικών δυνατοτήτων, που είχαν πολύ δύσκολα αποκτηθεί, και οι οποίες δεν θεωρήθηκαν αναγκαίες εκείνη την εποχή. Ήταν η εποχή που στα θεσμικά όργανα της ΕΕ, στους στρατιωτικούς δινόταν η συμβουλή να μην φορούν τις

στολές τους, επειδή η ΕΕ δεν ήθελε να έχει καμία σχέση με στρατό, σαν ένας Οργανισμός που προωθούσε την ειρήνη. Ενώ η διαδικασία μείωσης των δυνάμεων και η εγκατάλειψη των στρατιωτικών δυνατοτήτων βρισκόταν σε εξέλιξη, η παγκόσμια κατάσταση ασφάλειας άλλαξε, προς το χειρότερο. Ένας συνδυασμός του Butterfly Effect, με προβλήματα που προέρχονται από πολύ μακριά από εμάς, μαζί με το Domino Effect, όπου οι κρίσεις προκαλούν άλλες κρίσεις, δημιούργησε ένα ασταθές «οικοσύστημα».

Διεθνής τρομοκρατία, αυξημένη μετανάστευση από την Αφρική και την Ασία προς την Ευρώπη, η κλιματική αλλαγή, μειωμένη ασφάλεια, πανδημία COVID, παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εμφύλιοι πόλεμοι σε αποτυχημένα κράτη ή κράτη-παρίες, όλα τα παραπάνω άρχισαν να επηρεάζουν σοβαρά την Ευρώπη. Οι υφιστάμενες απειλές ενισχύθηκαν και νέες προστέθηκαν στις παλιές, υβριδικές και ασύμμετρες εξ ορισμού, συμπεριλαμβανομένων τόσο της παραπληροφόρησης, όσο και των πάσης φύσεως διαφόρων υβριδικών και κυβερνοεπιθέσεων.

Επιπλέον, αναθεωρητικά κράτη που αναζητούν έναν νέο ρόλο ή ονειρεύονται να αναζωογονήσουν το χαμένο από αιώνες αυτοκρατορικό παρελθόν τους, όπως η Ρωσία και η Τουρκία, ακολουθούν επιθετικά τις στρατηγικές επιλογές τους, προσπαθώντας είτε να αναπληρώσουν τα δημιουργημένα γεωπολιτικά κενά ή να εκμεταλλευθούν τα αδύναμα σημεία των δυτικών δημοκρατιών. Ταυτόχρονα, η Κίνα ξεκίνησε ένα πολύ φιλόδοξο οικονομικό στρατηγικό σχέδιο, γνωστό ως «One Belt, One Road», το οποίο έχει ήδη αρχίσει να φέρνει καρπούς αλλά και να πυροδοτεί ενδεχόμενες κρίσεις σε διάφορα σημεία του κόσμου.

Οι συνεχιζόμενες κρίσεις στη Λιβύη, στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο Πέλαγος, όπου η Τουρκία παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα δύο κρατών μελών της ΕΕ, της Ελλάδας και της Κύπρου, στη Λευκορωσία, στον Καύκασο και στη Συρία μας οδηγούν σε πέντε κύρια συμπεράσματα:

- Η κατάσταση ασφάλειας είναι εξαιρετικά περίπλοκη και επηρεαζόμενη από πολλούς παράγοντες στην πολύ κοντινή γειτονιά μας, στο «οικοσύστημα» μας,
- Οι νέες απειλές και προκλήσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με διπλωματικά μέσα,
- Η χρήση όλων των δυνατοτήτων της εξουσίας είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των εν εξελίξει ή δυνητικών κρίσεων,
- Καμία από τις χώρες μας δεν έχει τη δύναμη ούτε τους πόρους για να αντιμετωπίσει αυτές τις απειλές και να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες μόνη της, και τελικά
- Τόσο οι ευρύτερες πολιτικές τάσεις όσο και η πανδημία απαιτούσαν την ενίσχυση της ΕΕ ως διεθνούς πολιτικού θεσμού, δημιουργώντας μια Ένωση που ενεργεί και προστατεύει.

Για το σκοπό αυτό, οι διάφορες ισχύουσες Στρατηγικές και Πολιτικές έπρεπε να επανεξεταστούν το συντομότερο δυνατό, αν η ΕΕ ήθελε να παραμείνει στο παιχνίδι. Έτσι το 2016, η τότε Ύπατη Εκπρόσωπος/Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Φεντερίκα Μογκερίνι, αντιδρώντας στη σοβαρή επιδείνωση της κατάστασης ασφάλειας, (όλοι θυμόμαστε τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι και στις Βρυξέλλες) παρουσίασε την Παγκόσμια Στρατηγική της ΕΕ (EU Global Strategy – EUGS), παρέχοντας δυστυχώς, μια λιγότερο αισιόδοξη, αλλά απόλυτα ρεαλιστική εικόνα της διεθνούς κατάστασης. *«Ο σκοπός, ακόμη και η ύπαρξη της Ένωσης μας αμφισβητείται. [...] Η ευρύτερη περιοχή μας έχει γίνει περισσότερο ασταθής και περισσότερο ανασφαλής».*

Στο νέο θεσμικό κείμενο γίνεται αναφορά σε μια ισχυρότερη Ευρώπη βασισμένη σε ένα κοινό όραμα που απαιτεί κοινή δράση, ενώ ο κόσμος στον οποίο ζούμε περιγράφεται ως *«πολύπλοκος, διασυνδεδεμένος και αμφισβητούμενος»*, ενώ υπογραμμίζεται η ανάγκη για μεγαλύτερη ευρωπαϊκή υπευθυνότητα στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Με αυτήν την στρατηγική, η ΕΕ ξεκίνησε τη φιλόδοξη προσπάθεια να γίνει αξιόπιστος πάροχος ασφάλειας σε παγκόσμια κλίμακα. Η Παγκόσμια Στρατηγική απαριθμεί τρεις αρχικούς, απαιτητικούς στρατηγικούς αντικειμενικούς σκοπούς:

- Αντιμετώπιση εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων,

- Συμβολή στην ανάπτυξη των δυνατοτήτων των εταίρων μας, και
- Προστασία της Ένωσης και των πολιτών της.

Για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής αυτής, συντάχθηκε μια πολιτική γνωστή ως Πολιτική Ολοκληρωμένης Προσέγγισης, και η ΕΕ, προκειμένου να εφαρμόσει την πολιτική αυτή στηρίζεται σε ένα μεγάλο και μοναδικό σύνολο εργαλείων από τον πολιτικό στον διπλωματικό τομέα και από την οικονομική στη στρατιωτική δύναμη.

Ένα πράγμα που πρέπει να έχουμε κατά νου είναι ότι η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος χορηγός ανθρωπιστικής βοήθειας και οικονομικής ανάπτυξης στον κόσμο. Παρόλα αυτά η πολιτική της επιρροή και η ικανότητα παρέμβασής της αμφισβητείται διαρκώς. Συνήθως αναφέρουμε ότι η ΕΕ είναι «η βασίλισσα της Ήπιας Ισχύος». Θα έλεγα ότι η ΕΕ είναι η «βασίλισσα της Έξυπνης Ισχύος». Θα προσπαθήσω να το εξηγήσω.

Η σύγχρονη πολιτική πραγματικότητα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η χρησιμοποίηση μιας μόνο μορφής Ισχύος - Σκληρής ή Ήπιας - για την προώθηση γεωπολιτικών συμφερόντων είναι αντιπαραγωγική, και ως εκ τούτου εφευρέθηκε η Έξυπνη Ισχύς. Η Έξυπνη Ισχύς είναι ο συνδυασμός των δύο στοιχείων που περιγράφονται. Εξ ορισμού τοποθετείται κάπου ανάμεσα στην ηπιότητα της Ήπιας Ισχύος, και τη σκληρότητα της Σκληρής Ισχύος, ανάλογα με την ανάμιξη που επιλέγουμε να κάνουμε σε κάθε περίπτωση.

Έτσι η Έξυπνη Ισχύς αποτελεί το σήμα κατατεθέν της ΕΕ. Υπάρχουν όμως τρία ζητήματα που σχετίζονται με αυτό, τα οποία πρέπει πάντα να έχουμε στο μυαλό μας όταν αναφερόμαστε στην ΕΕ:

- Η ανάγκη για δράση για την ασφάλεια της «γειτονιάς» της Ένωσης απαιτεί την χρησιμοποίηση ολόκληρης της εργαλειοθήκης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλων δυνατοτήτων διαχείρισης κρίσεων αλλά και της προθυμίας να τις χρησιμοποιήσει, για την υποστήριξη σαφών πολιτικών στόχων.
- Ο στρατός σε αυτήν τη μοναδική τεράστια και πλούσια εργαλειοθήκη της ΕΕ είναι ένα μόνο εργαλείο μεταξύ των άλλων

που θα χρησιμοποιηθεί όταν χρειάζεται και ανάλογα με την περίπτωση.

- Είναι σαφές ότι δεν υπάρχουν στρατιωτικές λύσεις στις κρίσεις, αλλά και ότι καμία λύση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί χωρίς τη σωστή χρήση του στρατιωτικού εργαλείου, από τη φάση της διαπραγμάτευσης μέχρι την εφαρμογή και την τελική παρατήρηση των εξελίξεων.

Αναφερόμενοι στα στρατιωτικά ζητήματα στην ΕΕ, πιστεύω ότι πρέπει να ξεκινήσουμε από το ανώτατο στρατιωτικό όργανο της ΕΕ, τη Στρατιωτική Επιτροπή (ΣΕ - EUMC). Η ΣΕ αποτελείται από τους Αρχηγούς ΓΕΕΘΑ και των 27 κρατών μελών της ΕΕ που μετέχουν στην Επιτροπή αυτοπροσώπως κάθε έξι μήνες ενώ παρέχουν μόνιμους στρατιωτικούς αντιπροσώπους στις Βρυξέλλες, κατ' αρχήν βαθμού αντιστρατήγου σε εβδομαδιαία βάση, αλλά και συχνότερα αν αυτό είναι απαραίτητο.

Η Επιτροπή συστάθηκε με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Ιανουάριο του 2001 και διασφαλίζει ότι η φωνή των τελικών χρηστών των στρατιωτικών δυνατοτήτων θα ακούγεται στα θεσμικά όργανα της ΕΕ και ότι η συμφωνημένη άποψη τους θα ενσωματώνεται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την ασφάλεια και την άμυνα της Ευρώπης. Συγκεκριμένα, η ΣΕ παρέχει στρατιωτικές συμβουλές και συστάσεις στην Επιτροπή Πολιτικής και Ασφάλειας (PSC) καθώς και σε όλα τα σχετικά όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΕ.

Πρέπει να κατανοήσουμε ότι η Στρατιωτική Επιτροπή είναι ένας μοναδικός θεσμός και ένα στρατιωτικό Forum όπου εκφράζονται οι απόψεις των Ενόπλων Δυνάμεων των κρατών μελών. Σε αυτό λαμβάνονται πάντα υπόψη οι απόψεις τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος και την ισχύ της κάθε χώρας και όλες οι αποφάσεις χρειάζονται ομόφωνη ψήφο. Ο Πρόεδρος δεν είναι ούτε Στρατηγικός Διοικητής ούτε Επικεφαλής των Ευρωπαϊκών Ενόπλων Δυνάμεων. Κατ' αρχήν γιατί τέτοιες Ένοπλες Δυνάμεις δεν υπάρχουν και δεν σχεδιάζεται να ιδρυθούν στο ορατό μέλλον. Ο Πρόεδρος προΐσταται ενός συλλογικού θεσμικού οργάνου της ΕΕ που παρέχει δεδομένα και συμβουλές για στρατιωτικά ζητήματα, εκφράζει επίσημα ομόφωνες απόψεις και οι δράσεις του πρέπει πάντα να είναι συμφωνημένες από όλα τα

κράτη μέλη. Οι πολιτικές αρχές της ΕΕ δεν προχωρούν ποτέ σε οποιαδήποτε λήψη αποφάσεως σχετικά με στρατιωτικά ζητήματα, χωρίς να λάβουν υπόψη τις συμφωνημένες στρατιωτικές συμβουλές που εκφράζει η ΣΕ.

Ο Πρόεδρος της Στρατιωτικής Επιτροπής, ο αυτεπαγγέλτως ανώτερος στρατιωτικός αξιωματούχος στην ΕΕ, εκλέγεται κάθε τρία χρόνια από τους 27 Α/ΓΕΕΘΑ και είναι ο Στρατιωτικός Σύμβουλος του Υπατου Εκπροσώπου της ΕΕ για την Εξωτερική Πολιτική και την Άμυνα και αποτελεί το πρωταρχικό σημείο επαφής για όλους τους Διοικητές Επιχειρήσεων. Ο σημερινός Πρόεδρος είναι ο Στρατηγός Claudio Graziano από την Ιταλία.

Στο πλαίσιο αυτής της νέας προσέγγισης απέναντι στις προκλήσεις του νέου μας «οικοσυστήματος», η ΣΕ της ΕΕ άρχισε να συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) για μια σειρά από νέες έννοιες:

Πρώτον, σχετικά με τη Στρατηγική Αυτονομία της ΕΕ. Με αυτό δεν εννοούμε αυτονομία από οποιοδήποτε κράτος ή διεθνή οργανισμό, αλλά αυτονομία να κάνουμε κάτι μόνοι, αν είναι απαραίτητο. Φυσικά, ένα τέτοιο «φιλόδοξο» επίπεδο φιλοδοξίας χρειαζόταν νέους μηχανισμούς, ξεκινώντας με έναν νέο ορισμό των Πρωταρχικών Στόχων που εκφράζουν τι θέλουμε να είμαστε σε θέση να κάνουμε στρατιωτικά, και με ποια μέσα.

Στη συνέχεια, η ΕΥΕΔ ξεκίνησε τη Συντονισμένη Ετήσια Επισκόπηση για την Άμυνα (ΣΕΕΑ - CARD), η οποία είναι ένας χάρτης του τι διαθέτουν τα κράτη μέλη στο οπλοστάσιο τους ή προμηθεύονται, που να είναι ή θα είναι τελικά διαθέσιμα για τους σκοπούς της ΕΕ ή κατά πόσο είναι διατεθειμένα τα κράτη μέλη να ξοδέψουν για την άμυνα. Και εδώ συναντήσαμε τις πρώτες εσωτερικές προκλήσεις.

Στην πραγματικότητα, η ΣΕΕΑ (CARD) κατέδειξε ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να τοποθετούν τις ανάγκες για την Άμυνα της ΕΕ ανάμεσα στις χαμηλότερες προτεραιότητες τους, μετά από τις εθνικές αλλά και τις Νατοϊκές αμυντικές απαιτήσεις. Αυτή η προσέγγιση, όπως μπορείτε εύκολα να καταλάβετε, αποδεικνύει την έλλειψη

συγκεκριμένων κινήτρων για πλήρη υποστήριξη του έργου της ΕΕ στον τομέα της άμυνας.

Το επόμενο πραγματικά ακρογωνιαίο Πρόγραμμα είναι η Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (ΜΔΣ - PESCO), ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για τη συνεργασία, την επιβολή αυστηρών δεσμεύσεων στα κράτη μέλη και την υποστήριξη όχι μόνο της κοινής ανάπτυξης και απόκτησης αμυντικών δυνατοτήτων, αλλά και της ανεμπόδιστης διάθεσης αυτών των δυνατοτήτων στις στρατιωτικές αποστολές και επιχειρήσεις της ΕΕ.

Παρά το γεγονός ότι 25 από τα 27 κράτη μέλη συμμετέχουν στο Πρόγραμμα PESCO, η προθυμία και ο ενθουσιασμός τους για τη συμμόρφωση με τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το Πρόγραμμα και έχουν συμφωνήσει να αποδεχτούν, απομένει να αποδειχτεί. Μέχρι τώρα, εγκρίθηκαν 47 δράσεις του προγράμματος PESCO και όλα βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα ωριμότητας και προόδου.

Όλα αυτά οδηγούν στην πιο κρίσιμη πρωτοβουλία που ανέλαβε η ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (ΕΤΑ) (European Defence Fund – EDF), έναν προϋπολογισμό κονδυλίων αφιερωμένο στην έρευνα, την καινοτομία, την ανάπτυξη πρωτοτύπων και την απόκτηση αμυντικού εξοπλισμού / τεχνολογίας.

Αυτό είναι ένα πραγματικά μοναδικό έργο, διότι η ΕΕ είναι ο μόνος οργανισμός που έχει την ικανότητα να αναπτύσσει ισχυρές συλλογικές πρωτοβουλίες, αλλά και να παρέχει τα οικονομικά μέσα για τη διατήρησή τους.

Παρόλο που ο τελικός προϋπολογισμός που διατέθηκε από την ΕΕ για το ΕΤΑ τελικά μειώθηκε από τα αρχικά 13 σε 7 δισεκατομμύρια, μπορούμε ακόμα να βασιστούμε σε ένα αποδεκτό χρηματικό κονδύλιο, το οποίο τώρα απαιτεί ταχεία και αποφασιστική συμμετοχή των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών της ΕΕ, προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν κατά άριστο τρόπο.

Πιστεύω ότι είναι σαφές ότι η ΕΕ, με τις δυνατότητές της, είναι ο οργανισμός που βρίσκεται στη καλύτερη δυνατή θέση για

να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά κρίσιμες καταστάσεις. Αυτό μεταφράζεται σε καθημερινή δραστηριότητα, για την υποστήριξη της Κοινής Πολιτικής Ασφάλεια και Άμυνας (ΚΠΑΑ) με επιχειρήσεις και αποστολές.

Η ΕΕ έχει εμπλακεί σε τρεις ηπείρους στην Ευρώπη, στην Αφρική και στην Ασία. Ως στρατιωτικοί, συμμετέχουμε σε 3 εκτελεστικές επιχειρήσεις και σε 3 μη-εκτελεστικές αποστολές.

Αρχίζουμε από την παλαιότερη επιχείρηση, την επιχείρηση ALTHEA, στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η οποία στοχεύει στο να συμβάλλει στη δημιουργία και διατήρηση ασφαλούς περιβάλλοντος, παρέχοντας ενίσχυση των δυνατοτήτων και της συλλογικής εκπαίδευσης στις τοπικές Ένοπλες Δυνάμεις και την υποστήριξη της συνολικής ολοκληρωμένης στρατηγικής της ΕΕ για τη χώρα.

Στη συνέχεια, η επιχείρηση ATALANTA στον Κόλπο του Άντεν και στον Ινδικό Ωκεανό, η οποία έχει επιτύχει εξαιρετικά επιχειρησιακά αποτελέσματα κατά τη διάρκεια των 10 ετών ύπαρξής της, προστατεύοντας τις μεταφορές του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος καθώς και τις θαλάσσιες μεταφορές από την πειρατεία στη θάλασσα.

Στη συνέχεια η νεότερη επιχείρησή μας, η επιχείρηση IRINI στη Μεσόγειο. Βασική της αποστολή είναι η εφαρμογή του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ χρησιμοποιώντας εναέρια, θαλάσσια και δορυφορικά μέσα. Ειδικότερα, η αποστολή είναι σε θέση να διενεργεί επιθεωρήσεις σκαφών στην ανοικτή θάλασσα των ακτών της Λιβύης για τις οποίες υπάρχουν υπόνοιες ότι μεταφέρουν όπλα ή σχετικό υλικό από και προς τη Λιβύη.

Οι αποστολές της ΕΕ για την παροχή Στρατιωτικής Εκπαίδευσης, στο Μάλι, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία και τη Σομαλία, δημιουργήθηκαν για να καλύψουν την ανάγκη δημιουργίας στρατιωτικών δυνατοτήτων στις χώρες αυτές, παρέχοντας, εκπαίδευση στις τοπικές ένοπλες δυνάμεις και συμβουλές στην στρατιωτική ηγεσία. Πολύ σημαντική είναι η συνεχής αναθεώρηση των εκπαιδευτικών αποστολών της ΕΕ, γεγονός που ενδεχομένως θα τις καταστήσει πιο

ισχυρές, και θα τις εξελίξει - για παράδειγμα - από έναν βασικό εκπαιδευτικό ρόλο σε έναν ρόλο καθοδήγησης και συνοδείας.

Επαυξάνοντας το επίπεδο φιλοδοξίας για αυτές τις αποστολές έχουμε δημιουργήσει τη δική μας δομή συντονισμού, την Δυνατότητα Σχεδιασμού και Διεξαγωγής Στρατιωτικών Επιχειρήσεων (ΔΣΔΣΕ - Military Planning and Conduct Capability- MPCC), που παρόλο το ασυνήθιστο όνομα της στην πραγματικότητα είναι ένα επιχειρησιακό στρατηγείο που διοικεί όλες τις μη εκτελεστικές εκπαιδευτικές αποστολές. Το MPCC ενισχύει την ικανότητα της ΕΕ να αντιδρά γρηγορότερα και αποτελεσματικότερα σε μια σύγκρουση ή κρίση, όπου αναπτύσσονται στρατεύματα της ΕΕ. Μέχρι το τέλος του 2020, το MPCC θα πρέπει να είναι σε θέση να αναλάβει την ευθύνη για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό και τη διεξαγωγή όλων των μη εκτελεστικών στρατιωτικών αποστολών και αρχικά και για μία εκτελεστική στρατιωτική επιχείρηση δυνάμewς Ευρωπαϊκού Τακτικού Συγκροτήματος Μάχης - EU Battlegroup). Τα καθήκοντα του Διευθυντή του MPCC, ο οποίος προς το παρόν έχει διπλά καθήκοντα παράλληλα με τα καθήκοντα του Γενικού Διευθυντή του Στρατιωτικού Επιτελείου της ΕΕ, θα πρέπει να αναληφθούν από άλλο Στρατηγό ο οποίος, όντας ο πραγματικός Στρατηγικός Διοικητής της ΕΕ, θα έρθει στις Βρυξέλλες σύντομα και του οποίου η εθνικότητα, η δικαιοδοσία και οι σχέσεις διοίκησης και ελέγχου δεν έχουν ακόμη αποφασιστεί.

Τα στρατιωτικά τμήματα που συμμετέχουν στις αποστολές και τις επιχειρήσεις, μαζί με τους πολιτικούς ομολόγους τους, παρέχουν κάτι που σπάνια αναφέρεται, την *"προκεχωρημένη άμυνα"*. Η ασφάλεια στο εσωτερικό της ΕΕ συνεπάγεται παράλληλο ενδιαφέρον για την ειρήνη και τη σταθερότητα στις γειτονικές και τις γύρω περιοχές μας. Η αποστολή μας εκεί στοχεύει στο να θέσει τις βάσεις για βιώσιμη, τοπική ασφάλεια, που στην πραγματικότητα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ευόδωση των αναπτυξιακών προσπαθειών. Τα στρατεύματα που συμμετέχουν σε αυτές τις αποστολές και επιχειρήσεις της ΕΕ δεν παρέχουν ασφάλεια *«αυτή καθαυτή»* στα αντίστοιχα κράτη υποδοχής, αλλά μάλλον *«εγκαθιδρύουν»* ασφάλεια. Είναι εκεί για να εκπαιδεύσουν και να βοηθήσουν τις τοπικές Ένοπλες Δυνάμεις να οικοδομήσουν τη δική τους

ικανότητα να παρέχουν ασφάλεια με υπεύθυνο και επαγγελματικό τρόπο, τηρώντας το κράτος δικαίου και τις διεθνείς συμβάσεις. Με τον τρόπο αυτό θέτουν τα θεμέλια για τη σταδιακή οικοδόμηση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος που επιτρέπει την ανάπτυξη και παρέχουν «προκεχωρημένη άμυνα» για τους Ευρωπαίους, κάποιες χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από τα φυσικά ευρωπαϊκά σύνορα. Με αυτό τον τρόπο γίνεται προσπάθεια να επεκταθεί το ασφαλές περιβάλλον που απολαμβάνουν οι πολίτες της ΕΕ και σε αυτές τις περιοχές εμποδίζοντας τον τοπικό πληθυσμό να φύγει από τις εστίες του. Τελικά, τα στρατιωτικά τμήματα δημιουργούν μια «ζώνη ασφαλείας», εκεί όπου είναι τώρα το «τόξο της αστάθειας». Πρέπει, ωστόσο, να παραδεχτούμε ότι, αν και αυτή είναι η μόνη αποδεκτή και βιώσιμη λύση, θα χρειαστούν χρόνια για να αποφέρει καρπούς.

Όσον αφορά στη σχέση μεταξύ ΕΕ και ΝΑΤΟ, οι δύο οργανισμοί πρέπει να συνεργαστούν προκειμένου να προωθήσουν την ειρήνη και τη σταθερότητα στον ευρωατλαντικό χώρο και να βελτιώσουν την ασφάλεια των πολιτών τους. Αυτό δεν είναι ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος (zero sum), όπου η τοποθέτηση περισσότερων πόρων και δυνατοτήτων εντός της ΕΕ, σημαίνει την απομάκρυνσή τους από το ΝΑΤΟ, αλλά είναι σίγουρα μια κατάσταση αμοιβαίου κέρδους (win-win) και για τους δύο Οργανισμούς. Στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι η ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα είναι ένας σαφής στρατηγικός στόχος και για το ίδιο το ΝΑΤΟ καθώς και μια μακροχρόνια απαίτηση από τις ΗΠΑ, γίνεται σαφές ότι οι αμυντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ δεν υπονομεύουν το ΝΑΤΟ, αλλά μάλλον το ενισχύουν. Είναι απολύτως σαφές ότι η άμυνα της Ευρώπης είναι ευθύνη του ΝΑΤΟ. Με πολύ απλά λόγια: Οτιδήποτε είναι καλό για την ΕΕ είναι επίσης καλό για το ΝΑΤΟ. Η «συμπληρωματικότητα» είναι η λέξη κλειδί. Αυτό πρέπει να έχετε κατά νου κάθε φορά που κάποιος μιλά για σχέσεις ΕΕ-ΝΑΤΟ: συμπληρωματικότητα.

Μετά τις εκλογές των ΗΠΑ, η ηγεσία της ΕΕ έχει ήδη δηλώσει ότι ανυπομονεί να συνεργαστεί ξανά με μια κυβέρνηση των ΗΠΑ που εκτιμά τη συνεργασία με δημοκρατικούς συμμάχους και τον πραγματικό διάλογο, και κατέστησε σαφές για άλλη μια φορά ότι μια ι-

κανή και στρατηγικά ενημερωμένη ΕΕ θα πρέπει να θεωρείται η καλύτερη συνεργάτης για τις ΗΠΑ.

Όσον αφορά τις σχέσεις της ΕΕ με την Κίνα, είναι σαφές ότι η Κίνα είναι ταυτόχρονα εταίρος, για παράδειγμα στη δράση για το κλίμα, ανταγωνιστής, ιδίως από οικονομική άποψη, αλλά και αντίπαλος, με την Κίνα να προωθεί ενεργά εναλλακτικές μορφές διακυβέρνησης και μια διαφορετική προσέγγιση στα θεμελιώδη πολιτικά και ανθρώπινα δικαιώματα.

Όσον αφορά στην κλιματική αλλαγή, την οποία η ΕΕ θεωρεί ως «*συστημική κρίση*», και λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της, η Ένωση θα συνεχίσει να ηγείται της διπλωματίας για την κλιματική αλλαγή, προκειμένου να διασφαλίσει ότι όλοι οι σημαντικοί ρυπαντές θα προωθήσουν φιλόδοξους στόχους βελτίωσης της κατάστασης.

Επιστέφουμε στον στρατιωτικό τομέα και την χρησιμότητα του. Εκτός από τις αποστολές και τις επιχειρήσεις μας, στις δυσάρεστες συνθήκες που ζούμε, το στρατιωτικό εργαλείο αποδείχθηκε απαραίτητο για την υποστήριξη των πολιτικών αρχών κατά τον αγώνα για τον περιορισμό της πανδημίας, χάρη στις μοναδικές ικανότητες και την ικανότητά του να ενεργεί όπου άλλοι δεν μπορούν. Η στρατιωτική συμβολή στην καταπολέμηση του COVID ήταν εξαιρετικά σημαντική όταν αυτό ενεργοποιήθηκε. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΕΕ αντιμετώπισε την πανδημία COVID όχι μόνο ως πρόβλημα αλλά και ως ευκαιρία. Με την πολιτική πρωτοβουλία «Ομάδα της Ευρώπης – Team Europe» ανακοίνωσε τη διάθεση 36 δισεκατομμυρίων ευρώ ως απάντηση στην πανδημία COVID, γεγονός που συγκεντρώνει τις δράσεις των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών μέσα σε ένα πλαίσιο ευρωπαϊκής δράσης. Η ενέργεια αυτή, πρέπει να επεκταθεί και να γίνει ο κανόνας παντού. Πρόσφατα, ο HR/VP Borrell ζήτησε να γίνει πλήρης χρήση όλων των μέσων και πολιτικών της ΕΕ και αυτά να συνδυαστούν κατάλληλα για να εξασφαλιστεί η συνοχή και να δημιουργήσει προϋποθέσεις βελτίωσης της καταστάσεως. Η χρήση των νέων μέσων εξωτερικών δαπανών της ΕΕ πρέπει να προσανατολίζεται στις στρατηγικές προτεραιότητες της Ένωσης. Παραθέτω τον Υπατο Εκπρόσωπο Borrell στην πρόσφατη

Διάσκεψη των Πρέσβων της ΕΕ: «*Η ΕΕ πρέπει να εφαρμόσει τη γλώσσα της ισχύος, όχι μόνο να την ομιλεί*».

Τούτου λεχθέντος, θα ήθελα τώρα να στραφώ σε δύο νέα θέματα της ΕΕ που σχετίζονται με τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Το πρώτο είναι η στρατηγική κουλτούρα. Μόνο μέσω της συμμετοχής σε όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την ασφάλεια της ΕΕ, με μια πραγματικά δεσμευμένη και εναρμονισμένη προσέγγιση και με όλα τα κράτη μέλη να μιλούν με μία φωνή, μόνο τότε θα είμαστε σε θέση - ως Ευρωπαίοι - να οικοδομήσουμε μια ευρωπαϊκή στρατηγική Κουλτούρα Άμυνας. Αυτή η στρατηγική κουλτούρα θα πρέπει να είναι ένας κοινός τρόπος να βλέπεις τον κόσμο, καθορίζοντας κοινές απειλές και προκλήσεις και τρόπους αντιμετώπισης τους από κοινού. Ένας κοινός παρονομαστής για όλες τις δράσεις των κρατών μελών που σχετίζονται με την άμυνα, βασισμένος σε σαφή θεσμική πεποίθηση που θα επιτρέψει τη χρήση στρατιωτικών δυνάμεων ως νόμιμου μέσου πολιτικής.

Η στρατιωτική παρουσία της ΕΕ στο έδαφος έχει αποδειχθεί απολύτως απαραίτητη σε πολλές περιπτώσεις, και προκειμένου να είναι αποτελεσματική, θα πρέπει να παρέχει στρατηγική και τακτική υπεροχή, τόσο από πλευράς προσωπικού όσο και από πλευράς δυνατοτήτων. Θα πρέπει να είναι σαφές σε όλα όσα αποφασίζουμε, όταν αποφασίζουμε να παρέμβουμε, θα πρέπει να το κάνουμε με τον κατάλληλο αριθμό και ποιότητα μέσων για να είμαστε επιτυχημένοι: τίποτα περισσότερο, αλλά σίγουρα τίποτα λιγότερο. Για την ΕΕ, η αποτυχία δεν πρέπει να αποτελεί επιλογή.

Σχετικό με τη στρατηγική κουλτούρα είναι επίσης και το δεύτερο θέμα: η Στρατηγική Πυξίδα. Αυτό θα είναι ένα ακρογωνιαίο έγγραφο που θα εξηγεί λεπτομερώς ποιες ευθύνες ασφάλειας και άμυνας επιθυμεί να αναλάβει η ΕΕ, για ποιους σκοπούς και μέσω ποιων εκτελεστικών επιχειρήσεων ή εκπαιδευτικών αποστολών.

Για να έχει πραγματικά αντίκτυπο στην ΚΠΑΑ, η Στρατηγική Πυξίδα θα παρέχει πιο συγκεκριμένους στόχους για το Επίπεδο φιλοδοξίας του 2016, ένα νέο Πρωταρχικό Στόχο, και μια απόφαση σχετικά με το είδος των δυνάμεων που η ΕΕ θέλει να διαθέτει, με σκοπό να λει-

τουργήσει με στρατηγική αυτονομία, ή σε συνεργασία με το NATO και άλλους εταίρους, όταν αυτό είναι εφικτό. Με τη στρατηγική πυξίδα θα αναθεωρήσουμε την κοινή συναντίληψη των απειλών χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση 360 μοιρών, θα οικοδομήσουμε μια κοινή ευρωπαϊκή κουλτούρα ασφάλειας και άμυνας, θα δώσουμε νέα ώθηση στις αμυντικές μας πρωτοβουλίες και θα διασφαλίσουμε τη συνολική τους συνοχή. Το έγγραφο θα περιλαμβάνει τέσσερις πυλώνες:

- Διαχείριση κρίσεων.
- Ανθεκτικότητα.
- Ανάπτυξη δυνατοτήτων και
- Συνεργασία.

Η εργασία για μια Στρατηγική Πυξίδα, με κράτη μέλη πάντα στο κάθισμα του οδηγού έχει ήδη ξεκινήσει. Η φάση στρατηγικού διαλόγου αναμένεται να ξεκινήσει στις αρχές του 2021, ενώ μία παρουσίαση στους υπουργούς από τον Υπάτο Εκπρόσωπο έχει προγραμματιστεί τον Νοέμβριο του 2021 με την τελική έγκριση από το PSC και το Συμβούλιο της ΕΕ να αναμένεται στις αρχές του 2022.

Ολοκληρώνοντας τα συνοπτικά συμπεράσματα από αυτήν την παρουσίαση θα μπορούσαν να είναι:

- Η Στρατιωτική Επιτροπή είναι το υψηλότερο στρατιωτικό σώμα εντός της ΕΕ και το μόνο που έχει το δικαίωμα να παρέχει είναι συμβουλές για στρατιωτικά θέματα.
- Το κύριο χαρακτηριστικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η Ολοκληρωμένη Προσέγγιση, μια μοναδική και ισορροπημένη χρήση όλων των εργαλείων που διατίθενται στην εργαλειοθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό περιλαμβάνει και το στρατιωτικό εργαλείο.
- Η Έξυπνη Ισχύς, συνδυασμός Ήπιας και Σκληρής Ισχύος αποτελεί το σήμα κατατεθέν της ΕΕ.
- Η ΕΕ συμμετέχει σε 3 στρατιωτικές επιχειρήσεις και 3 στρατιωτικές εκπαιδευτικές αποστολές που παρέχουν «Προκεχωρημένη Άμυνα» στις χώρες της ΕΕ.

- Με βάση το ενισχυμένο Επίπεδο Φιλοδοξίας για τον στρατό, η ΕΕ ξεκίνησε 3 σημαντικά έργα: CARD, PESCO και EDF.
- Δύο νέα ζητήματα για τον στρατό στην ΕΕ: Στρατηγική Κουλτούρα και Στρατηγική Πυξίδα.
- Μια νέα προσέγγιση: Η «Ομάδα Ευρώπη». ΕΕ και κράτη μέλη ενεργούν από κοινού. Γεννημένη στην πανδημία πρέπει να γίνει ο κανόνας παντού.
- Η προσωπική μου άποψη βασισμένη σε όλα τα παραπάνω: Χρειαζόμαστε μια ισχυρότερη Ευρώπη. Ας προσπαθήσουμε να το πραγματοποιήσουμε!

Θα σταματήσω εδώ και είμαι έτοιμος για τις ερωτήσεις σας.

Advanced Modular Training 2B

*****

“Security Challenges and Military Issues in the EU”

Stockholm, 27 November 2020

General (ret.) Mikhail Kostarakos

Former Chief of the HNDGS

Former Chairman EU Military Committee

OUTLINE

- **Security Situation**
- **EUGS – Integrated Approach**
- **EU Military Committee**
- **Strategic Autonomy**
- **CARD – PESCO - EDF**
- **EU Military Ops & Msns**
- **MPCC - “Forward Defence”**
- **EU-NATO/US/China Relations**
- **COVID – “Team Europe”**
- **Strategic Culture**
- **Strategic Compass**
- **Key takeaways**

OUTLINE

- **Security Situation**
- **EUGS – Integrated Approach**
- **EU Military Committee**
- **Strategic Autonomy**
- **CARD -PESCO-EDF**
- **EU Military Ops & Msns**
- **MPCC - “Forward Defence”**
- **EU-NATO/US/China Relations**
- **COVID – “Team Europe”**
- **Strategic Culture**
- **Strategic Compass**
- **Key takeaways**

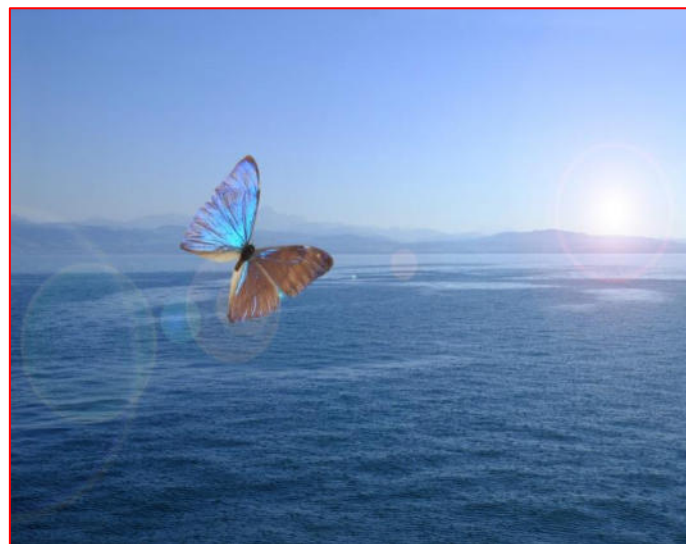

"Europe has never been so prosperous, so secure nor so free..."

European Security Strategy, 2003

OUTLINE

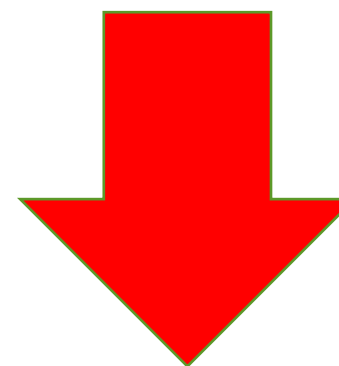
- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

Butterfly Effect

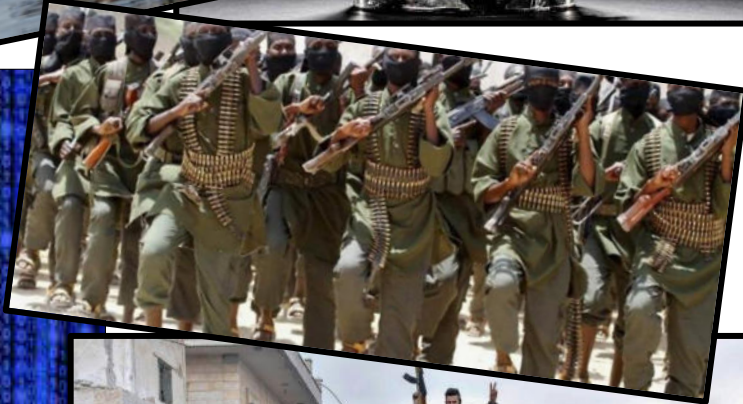
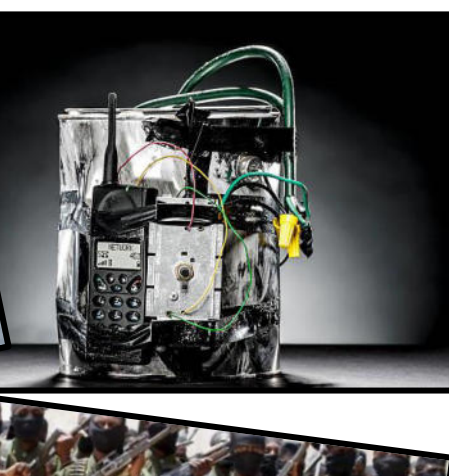
Domino Effect

Unstable and volatile security “ecosystem”

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

Security points of concern

- The security situation is extremely complicated and intertwined in our “ecosystem”,
- The new threats and challenges cannot be tackled solely by diplomatic means,
- Use of all instruments of power is required,
- None of our countries is able to address these threats and seize the opportunities alone,
- Both wider political trends and the pandemic have required the strengthening of the EU, building a Union that acts and protects.

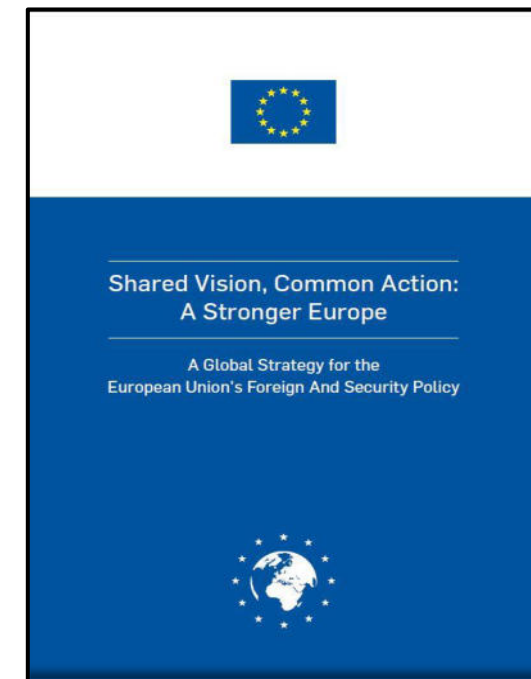
OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

"The purpose, even existence, of our Union is being questioned.[...] Our wider region has become more unstable and more insecure."

HR/VP, 2016

Three Strategic Priorities

- Respond to external crises
- Build the capacities of partners affected by crises and fragility
- Protect Europe

OUTLINE

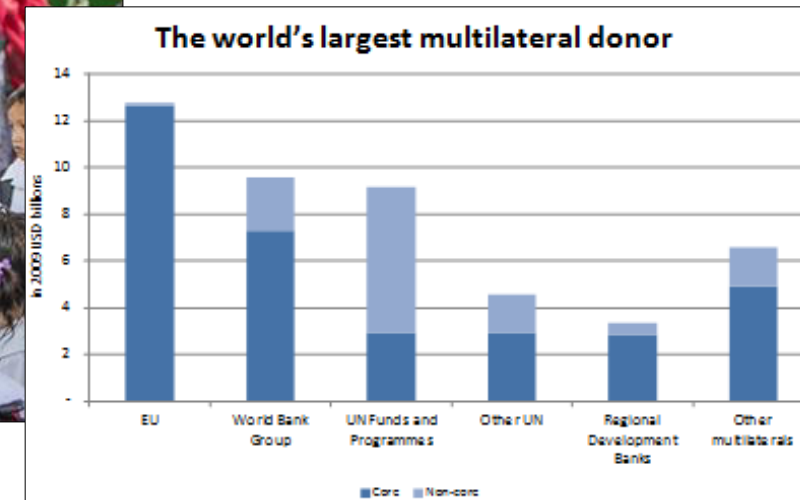
- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

Integrated Approach Policy

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

MILITARY

DIPLOMATIC, DEVELOPMENT, JUSTICE etc

OUTLINE

➤ Security Situation

➤ EUGS – Integrated Approach

➤ EU Military Committee

➤ Strategic Autonomy

➤ CARD -PESCO-EDF

➤ EU Military Ops & Msns

➤ MPCC - “Forward Defence”

➤ EU-NATO/US/China Relations

➤ COVID – “Team Europe”

➤ Strategic Culture

➤ Strategic Compass

➤ Key takeaways

Smart Power is the brand name of the EU

❖ The need for action to secure the Union neighborhood requires the mobilization of the full EU toolbox, in support of clear political goals.

❖ The military in this unique huge and rich toolbox of the EU, is only one tool among the others.

❖ It is clear that there are no military solutions to crises, and yet, no solutions can be found without the proper use of the military tool.

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- **EU Military Committee**
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

EU Military Committee

The European Union Military Committee

- Highest military body in EU (27 CHODs)
- Directs all EU military activities
- Provides military advice and Recommendations to the PSC and HR/VP
- **Chairman EUMC: GEN Claudio Graziano**

OUTLINE

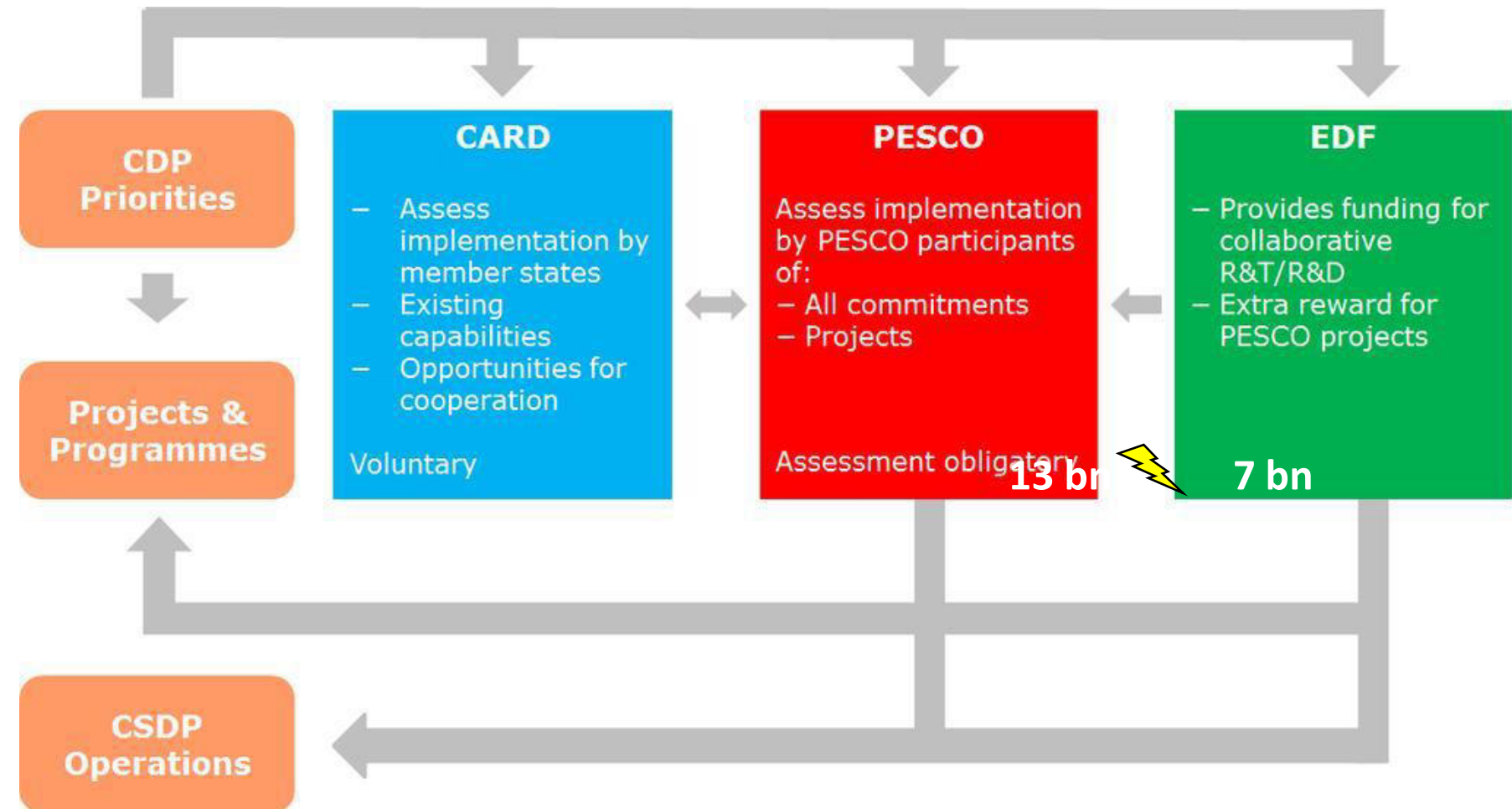
- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- **Strategic Autonomy**
- **CARD -PESCO-EDF**
- **EU Military Ops & Msns**
- **MPCC - “Forward Defence”**
- **EU-NATO/US/China Relations**
- **COVID – “Team Europe”**
- **Strategic Culture**
- **Strategic Compass**
- **Key takeaways**

EU Strategic Autonomy not from someone, but autonomy to do something alone, if necessary.

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- **CARD -PESCO-EDF**
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

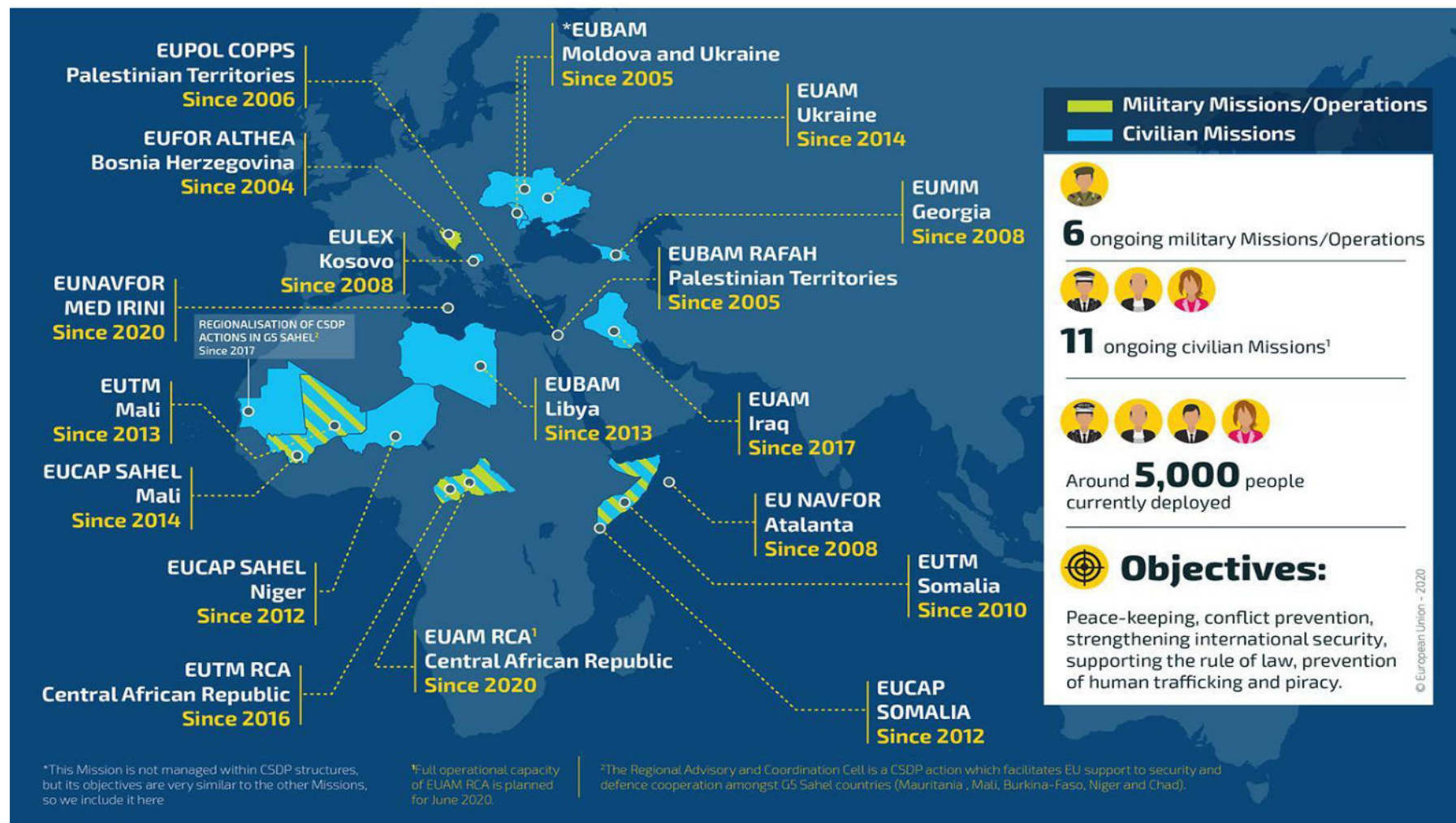
CDP=Capability Development Plan is a comprehensive planning method providing a picture of EU capabilities over time

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

EUROPEAN UNION CSDP MISSIONS AND OPERATIONS 2020

EUFOR Operation ALTHEA

Mission data Updated in January 2020

Strength - approximately 600 personnel (partners included)

Beginning of mandate - December 2004 / End of mandate - 5 November 20

(UNSC Res. 2315 (2016) of 08 November 2016)

MS contributing:

Partners contributing:

EUFOR

Operation ALTHEA in Bosnia and Herzegovina was launched on 2 December 2004. It is carried out with recourse to NATO assets and capabilities, under the "Berlin +" arrangements.

EU NAVFOR SOMALIA, Operation ATALANTA

Strength - approximately 750 personnel (partners included)

Beginning of mandate - Nov 2008 / End of madate 31 December 2020

MS contributing:

19

Partners contributing:

2

- *Protects vessels of the WFP, AMISOM and other vulnerable shipping.*
- *Deters and disrupts piracy and armed robbery at sea.*
- *Monitors fishing activities off the coast of Somalia.*
- *Supports other EU missions and international organizations.*

EU NAVFOR MED, Operation IRINI

Mission data

Beginning of mandate : 31 March 2020 – End of mandate : 31 March 2021

MS contributing:
23

- *Implementation of the UN arms embargo*
- *Prevent illicit export of petroleum;*
- *Train the Libyan coastguards and navy;*
- *Disrupt human smuggling and trafficking networks in the Med;*

EU Training Missions under the command of MPCC

- OUTLINE**
- Security Situation
  - EUGS – Integrated Approach
  - EU Military Committee
  - Strategic Autonomy
  - CARD -PESCO-EDF
  - EU Military Ops & Msns
  - **MPCC - “Forward Defence”**
  - EU-NATO/US/China Relations
  - COVID – “Team Europe”
  - Strategic Culture
  - Strategic Compass
  - Key takeaways

Military Planning and Conduct Capability (MPCC)

Responsible for the opnal planning and conduct of:

- the non-executive military CSDP msns
- one executive military CSDP opn of up to EU Battlegroup-size

A DOUBLE HATTED 3 ★ GENERAL

Director General of
the EU Military Staff
(DG EUMS)

Director of the MPCC

EU Military Staff

Mission Force Commanders

✓ Reports to PSC
✓ Informs EUMC

CSDP Military Missions/Operations

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- **EU-NATO/US/China Relations**
- **COVID – “Team Europe”**
- **Strategic Culture**
- **Strategic Compass**
- **Key takeaways**

EU – NATO Relations : Complementarity

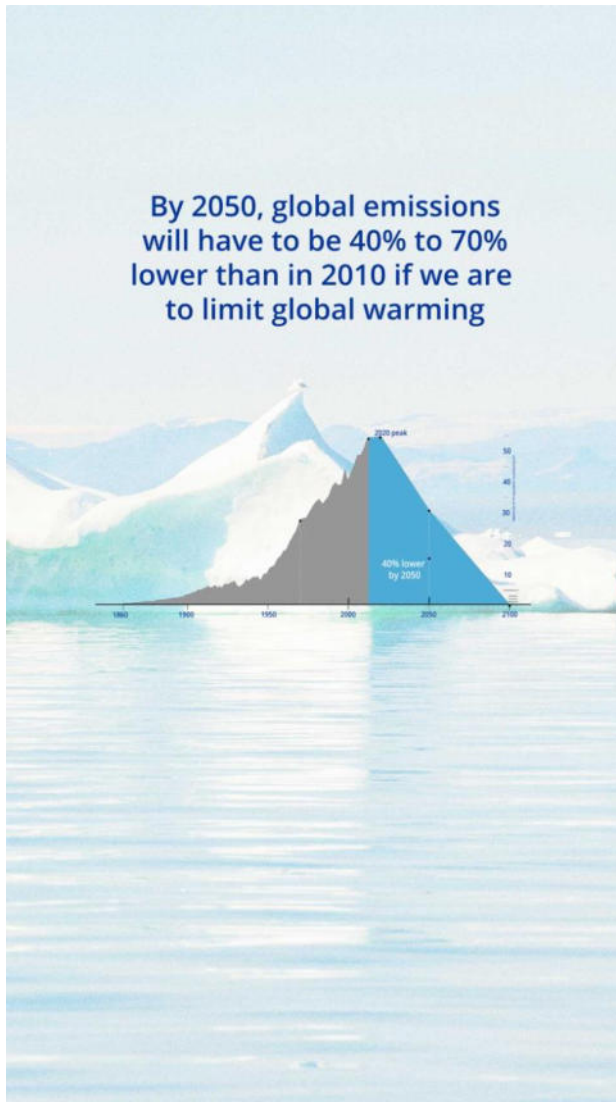
OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- **EU-NATO/US/China Relations**
- **COVID – “Team Europe”**
- **Strategic Culture**
- **Strategic Compass**
- **Key takeaways**

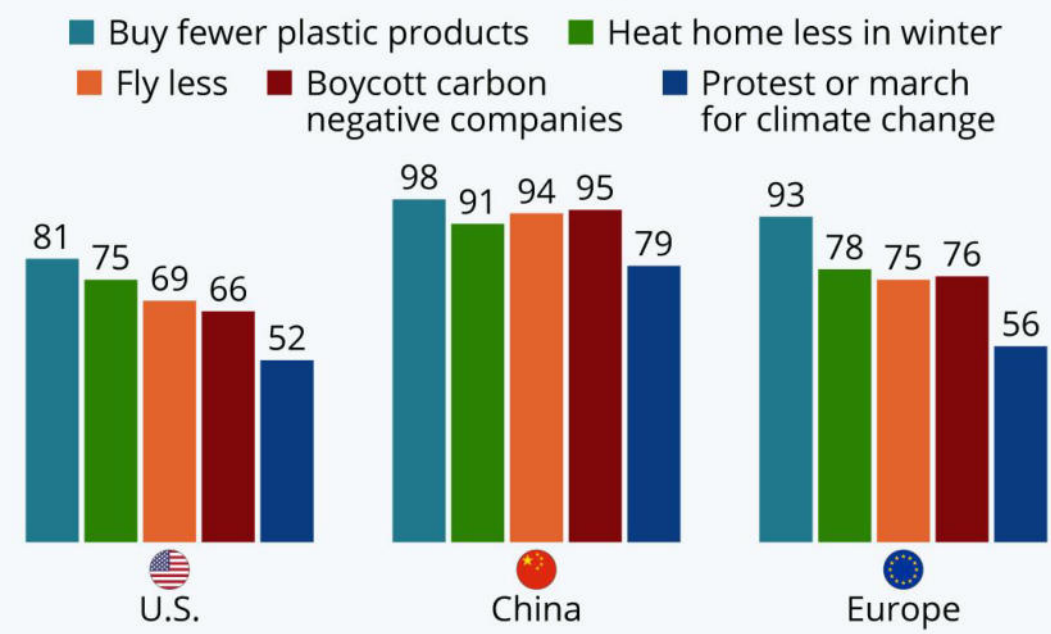
OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- Climate Change - COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

Climate Change a Key Factor in Decision-Making for 2020

Percentage of people who intend to make certain decisions based on climate change in 2020

Source: European Investment Bank

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- **COVID – “Team Europe”**
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- **COVID – “Team Europe”**
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

TEAM EUROPE
**36 billion euros to EU MS for
COVID response**

HR/VP Borrell:
**“The EU needs to
practice the
language of power,
not just speak it”**

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- **Strategic Culture**
- **Strategic Compass**
- **Key takeaways**

Strategic Culture

should be a common way of looking at the world, by defining common threats and challenges, and ways to address them together.

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

With the Strategic Compass :

-
- ✓ We will update our common understanding of threats using a 360 degrees approach,
  - ✓ We will build a common European security and defence Culture and
  - ✓ We will give new impetus to our defence initiatives and ensure their overall coherence.

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- Key takeaways

The Strategic Compass document will include four pillars:

- ✓ Crisis management
  - ✓ Resilience
  - ✓ Capability development and
  - ✓ Partnership
-

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- **Key takeaways**

Key takeaways 1/2

- ✓ **The EUMC is the highest military body in the EU**
- ✓ **Integrated Approach is the EU brand name based on Smart Power. Military is included.**
- ✓ **EU launched CARD,PESCO and EDF.**
- ✓ **The EU with 3 missions and 3 ops provides “Forward Defence”.**
- ✓ **Two new issues: Strategic Culture and Strategic Compass.**

OUTLINE

- Security Situation
- EUGS – Integrated Approach
- EU Military Committee
- Strategic Autonomy
- CARD -PESCO-EDF
- EU Military Ops & Msns
- MPCC - “Forward Defence”
- EU-NATO/US/China Relations
- COVID – “Team Europe”
- Strategic Culture
- Strategic Compass
- **Key takeaways**

Key takeaways 2/2

- ✓ **One new approach: Team Europe. Institutions and MS acting together. Born in the pandemic should become the norm everywhere.**
- ✓ **My personal view: We deserve a stronger Europe.**
- ✓ **Let’s make it happen!!!**

“Security Challenge and Military Issues in the EU”

QUESTIONS?

General (ret.) Mikhail Kostarakos
Former Chief of HNDGS
Former Chairman of the EU Military Committee

Advanced Modular Training 2020

*****

Security Challenges and Military issues in the EU

*****

Stockholm, 27 November 2020

Ladies and Gentlemen,

Dear friends, Good morning,

I shall begin by congratulating you on your decision and your selection to participate in the AMT2B 2020 Course. I am very pleased to join you today even not in person and to present to you some major military and security issues of the EU. The outline is on the screen.

Let's start from the beginning. In the last decade of the 20th century and the first years of the 21st century, "Europe has never been so prosperous, so secure nor so free" to quote the European Security Strategy of 2003. This optimism and the euphoria around it resulted in defence budget cuts and in great reductions in the numbers of personnel and means. It also resulted in the loss of hard-earned defence capabilities, which were not considered necessary at the time. It was the time when in the EU institutions, the military officers were advised to not wear their uniforms because the EU didn't want to have any affiliation with the military, being a peace promoting organization. While the process of reducing numbers and abandoning capabilities was undergoing, the global security situation changed, to the worse. A combination of the Butterfly Effect, with problems originating far away reverberating on us, along with the Domino Effect, where crises trigger other crises, has created an unstable and volatile "ecosystem".

International terrorism; increased and irregular migration waves from Africa and Asia to Europe, climate change, degraded security, the COVID pandemic, human rights violation and civil wars within failed or

rogue states, all the above started affecting Europe seriously. Existing threats were amplified and new threats were added to the old ones, hybrid and asymmetric by definition, including disinformation, hybrid and cyber attacks.

In addition to that, revisionist state actors seeking a new role or dreaming of reviving their long-lost imperial past, like Russia and Turkey, are aggressively pursuing their strategies, filling gaps left or exploiting weak points of western democracies. At the same time China has embarked in a very ambitious economic strategic plan known as “One Belt, One Road” that has already started bringing fruits and initiating disputes globally.

The ongoing crises in Libya, in the East Mediterranean and on the Aegean Sea where Turkey violates the sovereignty rights of two MS, Greece and Cyprus, in Belarus, in Caucasus and in Syria lead us to five major conclusions:

- The security situation is extremely complicated and intertwined in our very close neighbourhood, in our “ecosystem”,
- The new threats and challenges cannot be tackled solely by diplomatic means,
- The use of all instruments of power is required in order to deal with the ongoing or potential crises,
- None of our countries has the might nor the resources to address these threats and seize the opportunities alone and finally,
- Both wider political trends and the pandemic have required the strengthening of the EU as a political institution, building a Union that acts and protects.

To this end, existing Strategies and Policies had to be reviewed as soon as possible, if Europe wanted to stay in the game. Starting in 2016, the then HR/VP Federica Mogherini, reacting to the seriously deteriorating security situation, (we all remember the terrorist attacks in Paris and Brussels) presented the EU Global Strategy, providing un-

fortunately a less optimistic but down to earth view of the world. *“The purpose, even existence, of our Union is being questioned. [...] Our wider region has become more unstable and more insecure.”*

The new document provided for a stronger Europe based on a shared vision and requiring a common action, described the world we live in as *“complex, connected and contested”*, and underlined the need for greater European responsibility in security and defence. With this strategy the EU kicked off the ambitious mission of becoming a reliable security provider at a global scale. The Global Strategy listed three initial, demanding strategic tasks:

- Responding to external conflicts and crises,
- Contributing to the capacity building of our partners, and
- Protecting the Union and its citizens.

To achieve the objectives of this strategy, a policy known as the Integrated Approach Policy was drafted, and the EU, in order to implement it, counted on a large and unique set of tools, from the political to the diplomatic sector and from the economic to the military might.

One thing that we should have in mind is that the EU is the biggest humanitarian aid and developments donor in the world. But its political influence and intervention capability is continuously questioned. We use to say that the EU is the “queen of Soft power”. I would say that the EU is the “queen of Smart power”. I will try to explain myself.

Modern politics concluded that using only one form of power –Hard or Soft- to advance one’s interests is counterproductive, and therefore the Smart power was invented. The Smart power is the combination of the two elements described. Definitely, it lies anywhere between the softness of the Soft power, and the hardness of Hard power, depending on the mix we choose to apply each and every time.

And thus, the Smart power became the brand name of the EU. But there are three issues related to that, which should always be kept in mind when we are dealing with the EU:

- The need for action to secure the Union neighborhood requires the mobilization of the full EU toolbox, including suitable crisis management capabilities and a willingness to use these, in support of clear political goals.
- The military in this unique huge and rich toolbox of the EU is only one tool among the others that will be used when needed and as appropriate.
- It is clear that there are no military solutions to crises, and yet, no solutions can be found without the proper use of the military tool, from the negotiating to the implementation and monitoring phases.

Now, dealing with the military issues at the EU, I believe we should commence from the highest military body in the EU, the Military Committee. The EUMC is composed of the Chiefs of Defence of all 27 EU member states who convene in person every six months or through their Military Representatives in Brussels on a weekly basis, and even more often if it is so required.

The Committee was set up by a European Council Decision in January 2001, and it ensures that the voice of the end-users of military capabilities is heard among the EU institutions and that it is incorporated into the decision-making process of the Security and Defence Policy. Specifically, the MC provides military advice and recommendations to the Political and Security Committee (PSC) as well as to all relevant decision-making bodies.

We should understand that the Military Committee is a unique institution and a military forum where the views of the military of the MS are expressed. In this forum their views are always taken into account, regardless of their respective size and might and all decisions need

unanimous vote. The Chairman is neither a Strategic Commander nor the Head of the European Armed Forces. He is the Chairman of a collective EU institution providing inputs and advice on military issues and his officially expressed views and actions should always be agreed by the MS. EU political authorities never proceed to any decision making related to military issues without taking into account the agreed military advice expressed by the MC.

The Chairman of the Military Committee, the ex officio senior military officer within the EU, is elected every three years by the 27 CHODs, he is the Military Advisor to the High Representative and he acts as the primary point of contact for all Operation Commanders. The current Chairman is General Claudio Graziano from Italy.

Within the framework of this new approach towards the challenges of our new “ecosystem” the EUMC has started working together with EEAS on a number of new concepts:

Firstly, on EU Strategic Autonomy. With this we don't mean autonomy from any nation or international organization, but autonomy to do something alone, if necessary. Of course, such an "ambitious" Level of Ambition needed new mechanisms, starting with a new definition of the Headline Goals expressing what we want to be able to do militarily, and with what instruments.

Then, EEAS launched the Coordinated Annual Review on Defence (CARD), which is a map of what the EU Member States have in their inventory or procure, which are or will be eventually available for EU purposes or how much they are willing to spend on defence. And here we encountered the first internal challenges.

In fact, the CARD process highlighted that Member States still place the needs for the EU Defence at the bottom of their priorities, well after national and NATO requirements. This approach, as you can easily

understand, proves a lack of concrete motivation to fully support the EU project in the defence domain.

The next cornerstone project is the Permanent Structured Cooperation (PESCO), a very useful tool for cooperation, imposing very strict commitments to MS and supporting not only the joint development and acquisition of defence capabilities, but also the making of those capabilities easily available to EU military missions and operations.

Although 25 out of the 27 MS participate in PESCO, their willingness and enthusiasm to comply with the commitments and obligations they have agreed to, remains to be seen. Until now, 47 PESCO projects were approved and all of them are at different levels of maturity and progress.

All these lead to the most crucial initiative undertaken by the EU, the European Defence Fund (EDF), a budget dedicated for research, innovation, development of prototypes and acquisition of defence equipment/technology.

This is a truly unique project because the EU is the only organization that has the capacity to craft powerful collective initiatives, but also to provide the financial means to sustain them.

Although the final budget allocated by the EU for the EDF has eventually dropped from the initial 13 to 7 billion, we can still count on an acceptable amount of funds, which now requires a swift and strong engagement by EU institutions and MS, in order to be employed at its best.

I think it's clear that the EU, with its potential, is the organization best positioned to effectively face critical situations. This translates in our daily activity, conducting our CSDP operations and missions.

On the screen you can see where the EU is currently engaged, in three continents (Europe, Africa and Asia). As military, we are involved in 3 executive operations and 3 non-executive missions.

Starting from the oldest operation, ALTHEA, in Bosnia-Herzegovina, which aims at contributing to a safe and secure environment, providing Capacity-Building and collective training to the local Armed Forces and supporting the overall EU comprehensive strategy for the country.

Then, Operation ATALANTA in the Gulf of Aden and the Indian Ocean, which has achieved excellent operational results over the 10 years it exists, protecting World Food Programme transports and other vulnerable shipping from piracy at sea.

Next is our newest Operation, Operation IRINI in the Mediterranean. Its core task is the implementation of the UN arms embargo using aerial, maritime and satellite assets. In particular, the mission will be able to carry out inspections of vessels on the high seas off the coast of Libya suspected to be carrying arms or related material to and from Libya.

The EU Military Training Missions, in Mali, Central African Republic and Somalia, which were born to cover the Capacity Building objective, provide training to the local armed forces and advice to the military leadership. Very important to note is the ongoing review of EU training missions, possibly making them more robust, moving - for instance - from a basic training role to a mentoring and accompanying one.

Raising our level of ambition for these missions we have also established our own coordinating structure, the Military Planning and Conduct Capability, in reality an OHQ commanding all non-executive missions. The MPCC enhances the capacity of the EU to react faster and more efficiently to a conflict or crisis, where EU troops are deployed. By the end of 2020 the MPCC should be able to take responsibility for the operational planning and conduct of all the non-

executive military missions and initially for one executive military operation of up to EU Battlegroup-size. The duties of the MPCC Director, who for the moment is the double hatted Director General of the EU Military Staff, should be taken over by this time by another General who, being the actual Strategic Commander of the EU, will arrive in Brussels soon and whose nationality, level of authority and command and control relations have not been decided yet.

The troops participating in the missions and operations, together with their civilian counterparts, they provide something that is rarely outspoken or admitted; *"forward defence"*. Security at home entails a parallel interest in peace and stability in our neighbouring and surrounding regions. Our work there aims at setting the ground for sustainable, locally owned security which is a prerequisite for development efforts to flourish. The troops participating in these EU missions and operations **do** not provide security *"per se"* to the respective host nations but they are rather "founding" security. They are there to train and assist local Armed Forces build their own capacity to provide security in a responsible and professional way, adhering to the rule of law and to international conventions. By this they set the foundations for the gradual building of a development permitting environment and provide *"forward defence"* for the European people, some thousand kilometres away from the physical European borders. They expand the safe and secure environment we enjoy preventing the local population from leaving home. Ultimately, the military helps building a *"security belt"* where the *"arc of instability"* is now. We have to admit however, that although this is the only acceptable and viable solution, it will take years to bring fruits.

Concerning the relationship between EU and NATO, the two organizations have to cooperate in order to promote peace and stability in the Euro-Atlantic area and to improve the security of our citizens. This is not a zero-sum game, where putting more resources within the EU,

means taking them away from NATO, but it is definitely a win-win situation for both Organisations. In fact, since strengthening the European pillar is also a clear strategic goal for NATO itself and a long-lasting demand by the US, then it is clear that the EU defence initiatives are not undermining NATO, but rather reinforcing it. It is absolutely clear that the defence of Europe is NATO responsibility. In very simple words: What is good for the EU is also good for NATO. Complementarity is the key word. This is what you should bear in mind every time someone talks about EU-NATO relations: complementarity.

Following the US elections, the EU leadership already stated that they are looking forward to work again with a US administration that values partnership with democratic allies and real dialogue, and made clear once more that a capable and strategically aware EU should be considered as the best partner for the US.

Regarding EU relations with China, it is clear that China is simultaneously a partner, for instance on climate action; a competitor, notably in economic terms; and a rival, with China actively promoting alternative forms of governance and a different approach to fundamental rights.

Turning to the climate change, which the EU considers as “*a systemic crisis*”, and taking into account its importance, the Union will continue to lead on climate change diplomacy, to ensure that all major emitters come forward with ambitious climate goals.

Back to the military and its usability. Besides our missions and operations, in the unfortunate circumstances we are living in, the military tool proved also indispensable in supporting civilian authorities to contain the pandemic, thanks to its unique capabilities and capacity to act where others cannot. The military contribution to the fight against COVID was of outmost importance when it was activated. Worth noting that the EU saw COVID pandemic not only as a problem but also as an opportunity. The “Team Europe” Approach announcing a 36 billion Euros spending as a response to the COVID pandemic, which brings together the actions of EU institutions and MS under one ban-

ner, should be expanded and become the norm everywhere. Recently the HR/VP called for making full use of all the EU's instruments and policies and combine these to ensure coherence and build leverage. The use of the EU's new external spending instruments should be geared towards the Union's strategic priorities. To quote the HR/VP Josep Borrel in the recent EU Ambassadors Conference: *"The EU needs to practice the language of power, not just speak it"*.

Having said that, I would like now to turn to two new EU issues related to the military.

The first is Strategic Culture. Only by engaging in all the EU security related activities, with a truly committed and harmonised approach and all the MS speaking with a single voice, only then we will be able - as Europeans - to build-up a European Strategic Culture of Defence. This Strategic Culture should be a common way of looking at the world, by defining common threats and challenges, and ways to address them together. A common denominator for all defence related actions of the MS, based on clear institutional confidence which will allow the use of military forces as a legitimate policy instrument.

EU military presence on the ground has proved to be absolutely necessary in many circumstances, and in order to be effective, it should provide strategic and tactical superiority, both in terms of personnel and capabilities. It should be clear to all that when we decide to intervene; we must do it with a suitable quantity and quality of means in order to be successful: nothing more, but certainly nothing less. For the EU, failing should not be an option.

Related to Strategic Culture is also the second issue: Strategic Compass, which is a cornerstone document that will explain in details which security and defence responsibilities the EU wants to take on

board, for which purposes and through which executive or non-executive operations.

In order to really have an impact on the CSDP, the Strategic Compass will provide more specific objectives to the 2016 LoA and a new Headline Goal, and a decision on the type of forces EU wants, in order to operate in Strategic Autonomy, or in cooperation with NATO and other partners, when feasible. With the Strategic Compass we will update our common understanding of threats using a 360 degrees approach, we will build a common European security and defence Culture and we will give new impetus to our defence initiatives and ensure their overall coherence. The document will include four pillars:

- Crisis management
- Resilience
- Capability development and
- Partnership

Work on a Strategic Compass, with the MS always at the driver's seat has already been initiated. The strategic dialogue phase is expected to commence in early 2021, whilst a presentation to the Ministers by the HR/VP is scheduled in November 2021 with the final adoption by PSC and the Council expected in early 2022.

So, the key take-aways from this presentation:

- The EUMC is the highest military body within the EU and the only one entitled to provide advice on military matters.
- European Union's trademark is the Integrated Approach, a unique and balanced usage of all tools available in the European Union's toolbox. This includes the military tool.
- Smart power, the combination of Soft and Hard power, is the EU brand name.
- The EU is engaged in 3 military operations and 3 military training missions providing "Forward Defence" for the EU people.

- Based on the enhanced LoA for the military, EU has launched 3 projects: CARD, PESCO and EDF.
- Two new issues for the military in the EU: Strategic Culture and Strategic Compass.
- One new approach: Team Europe. Institutions and MS acting together. Born in the pandemic should become the norm everywhere.
- My personal view based on all the above: We deserve a stronger Europe. Let's make it happen!

I stop here and I am ready for your questions.